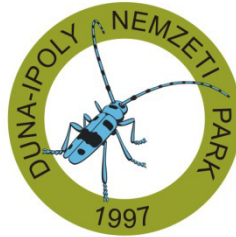

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007–2013

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa

A HUDI20029 Kocsi gyepek kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület fenntartási terve

Budapest
2016

Jelen fenntartási terv a Földművelésügyi Minisztérium TMF/667/5/2015. ügyiratszámom kibocsátott levele alapján, a Természetvédelmi kártalanítás fejezeti kezelésű előirányzat terhére készült

Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság

székhely: 1121 Budapest, Költő u. 21.
postacím: 2509 Esztergom, Strázsa-hegy
Tel: 0036-391-4610 Fax: 0036-200-1168
E-mail: dinpi@dinpi.hu
Web: <http://www.dinpi.hu>

Felelős tervezők

Baranyai Zsolt
Fábián Zsófia

Vezető szakértők

Bérces Sándor (természetvédelem)
Csonka Péter

Közreműködő szakértők

Szövényi Zsolt Gergely

© Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2016

Tartalomjegyzék

I. Natura 2000 fenntartási terv.....	4
1. A terület azonosító adatai	5
1.1. Név	5
1.2. Azonosító kód	5
1.3. Kiterjedés	5
1.4. A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek	5
1.5. Érintett települések	5
1.6. Egyéb védettségi kategóriák.....	5
1.7. Tervezési és egyéb előírások	6
2. Veszélyeztető tényezők	7
3. Kezelési feladatok meghatározása	10
3.1. Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése	10
3.2. Kezelési javaslatok	10
3.2.1. Élőhelyek kezelése	10
3.2.2. Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés	18
3.2.3. Fajvédelmi intézkedések	18
3.2.5. Mellékletek	19
3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogi háttér és a tulajdonviszonyok függvényében ..	20
3.3.1. Agrártámogatások	20
3.3.2. Pályázatok	21
3.4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja	21
3.4.1. Felhasznált kommunikációs eszközök	21
3.4.2. A kommunikáció címzettjei	21
3.4.3. Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel	25

I. Natura 2000 fenntartási terv

1. A terület azonosító adatai

1.1. Név

Tervezési terület neve: Kocsi gyepek kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület (továbbiakban kjTT)

1.2. Azonosító kód

Tervezési terület azonosítója: HUDI20029

1.3. Kiterjedés

Tervezési terület kiterjedése: 47,25 ha

1.4. A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek

1.4.1. Jelölő élőhelyek (a *-gal jelöltek kiemelt jelentőségű közösségi élőhelytípusok)

- Síksági pannon löszgyepek (6250)*

1.4.2. Jelölő fajok

- ürge (*Spermophilus citellus*)

1.5. Érintett települések

A tervezési terület által érintett helyrajzi számok listáját az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészletekről szóló 14/2010. (V. 11.) KvVM rendelet tartalmazza. A Natura 2000 területek által érintett helyrajzi számokat és így a Natura 2000 jogi státuszt is a KvVM rendelet rögzíti, térképi megjelenítéssel is. A jogi jelleg a megosztással keletkező utód helyrajzi számokra is kiterjed.

Település	Érintett terület (ha)	Település területének érintettsége (%)
KOMÁROM-ESZTERGOM MEGYE		
Kocs	47,25	0,81

1. táblázat: Érintett települések

1.6. Egyéb védettségi kategóriák

Típus	Kód	Név	Kiterjedés (ha)	Védetté nyilvánító jogszabály száma
országos ökológiai hálózat övezet	ÖF	Kocs területén	45,25 (95,77%)	az Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. törvény
helyi önkormányzati védelem		Hosszú-völgy	44,29 (93,73%)	Kocs Község Önkormányzata Képviselő-testületének 13/2013.(IX.25.)

Típus	Kód	Név	Kiterjedés (ha)	Védetté nyilvánító jogszabály száma
				önkormányzati rendelete a helyi egyedi védeleméről

2. táblázat: Egyéb védettségi kategóriák

1.7. Tervezési és egyéb előírások

1.7.1. Természetvédelmi kezelési terv

A Kocsi gyepék különleges természetmegőrzési terület védett természeti területet érinti, de a tervezési területre kezelési terv nem vonatkozik.

1.7.2. Településrendezési eszközök

- Kocs Község Önkormányzat Képviselő-testületének 3/2002. (III. 4.) számú rendelete Kocs Község Helyi Építési Szabályozásáról

1.7.3. Körzeti erdőtervek és üzemtervek

- A 462 sz. Súri-Bakonyaljai Erdészeti Tervezési Körzet (érvényes 2006. január 1. – 2015. december 31.) Törzskönyvi szám: 9/2006
- az új erdőterv 2017 közepére várható, az erdőtervi tárgyalások 2016 február elején kezdődnek el.

1.7.4. Körzeti vadgazdálkodási tervek és üzemtervek

- Kocsi Földtulajdonosok Vadászati Közösségének vadgazdálkodási üzemterve
  - érvényes: 2007-2017
  - vadgazdálkodási körzet száma és neve: VI/3 Bakonyalja és Északnyugat Komáromi körzet
  - vadgazdálkodási terv kódszáma: 11-251510-1-3-0
  - telephely: 2898 Kocs, Komáromi út 26/B
  - képviselő: Ányos Vince

1.7.5. Halgazdálkodási tervek

A kJT területén nyilvántartott halgazdálkodási vízterület nem található.

1.7.6. Vízyűjtő-gazdálkodási terv

- Vízyűjtő-gazdálkodási terv 1.5 Cuhai-Bakony-ér és Concó vízyűjtő-gazdálkodási tervezése alegység 2014; Országos Vízügyi Főigazgatóság, Észak-Dunántúli Vízügyi Igazgatóság - vitaanyag
- a Kocs-Mocsai vízfolyás felső szakasza érinti a területet, melynek tulajdonosa és kezelője Kocs község önkormányzata

2. Veszélyeztető tényezők

A veszélyeztető tényezők felsorolásánál figyelembe vettük a Natura adatlapon felsorolt tényezőket, amelyeket az aktuális állapotra alakítva ismertettünk. Az érintett terület %-os nagyságát a KJTТ teljes területéhez viszonyítva adjuk meg.

Belső veszélyeztető tényezők

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége (H= nagy, M= közepes, L= kis jelentőségű)	Érintett terület nagysága (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
A03.01	intenzív vagy intenzívebb kaszálás	M	30	Síksági pannon löszgyepek (6250)* A teljes kaszált területet nagyjából egy időben kaszálják le, ami homogenizálja az élőhelyet.
A04.03	pásztorkodás felhagyása, legeltetés hiánya	H	40	Síksági pannon löszgyepek (6250)*, ürge (<i>Spermophilus citellus</i>) Megindul a növényzet avasodása, ezzel egy időben megjelennek az inváziós fajok, és beindul a nem kívánt szukcesszió. A jelölő ürge élőhelyét kedvezőtlenül befolyásolja a legeltetés felhagyása.
B02	erdőgazdálkodás (beleértve az ültetvényeket is)	H	70	Síksági pannon löszgyepek (6250)* A telepített akác ültetvények a jelölő élőhelyek korábbi területén vannak, spontán terjedésük a jelölő élőhely jelenlegi kiterjedését tovább csökkenti, a tisztásokon foltokban fennmaradt gyepfoltok eltűnéséhez vezet.
F03.01	vadászat	L	100	Síksági pannon löszgyepek (6250)* A tevékenységhez kapcsolódó taposás a terület zavarásával jár.
F03.01.01	vadak károkozása	M	10	Síksági pannon löszgyepek (6250)*, Elsősorban a vaddisznók túrásukkal visszavetik a növényzet felújulását, illetve a gyeptakarót felsértik.
F04.01	növények kiásása	M	10	Síksági pannon löszgyepek (6250)* Leginkább a területen előforduló nem Natura 2000 jelölő, de védett tarka sáfrány (<i>Crocus reticulatus</i>) kiásásával veszélyeztetik a növény fennmaradását és egyben megsértik a gyeptakarót is, ami fokozza a gyomosodás valószínűségét.
G01.03	motoros járművel végzett tevékenység	H	20	Síksági pannon löszgyepek (6250)* Az élőhelyeket közvetlenül károsítja, teret nyit a gyomosodásnak, ami a gyep leromlásához vezet.
I01	idegenhonos inváziós	H	70	Síksági pannon löszgyepek (6250)*

	fajok jelenléte			A területen jelen lévő inváziós fajok: fehér akác (<i>Robinia pseudo-acacia</i>), bálványfa (<i>Ailanthus altissima</i>), gyalogakác (<i>Amorpha fruticosa</i>). Az élőhelyeket teljesen átalakítja, megszűnésükhöz vezet, a fajok az élőhely átalakulásával eltűnnek.
K02.01	fajösszetétel változás, szukcesszió	L	10	Síksági pannon löszgyepek (6250)*, A domboldalakon jellemző a szukcesszió, ahol a legeltetés hiánya folytán cserjésedés indul be. A szukcesszió a jelölő élőhelyek fokozatos eltűnését eredményezi.

3. táblázat: Belső veszélyeztető tényezők

Kívülről ható veszélyeztető tényezők:

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége	Érintett terület nagysága (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
A07	biocid termékek, hormonok, kemikáliák használata	M	5	Síksági pannon löszgyepek (6250) Közvetett hatásként jelentkezik, elsősorban ott, ahol a szegélyt túlszántották, vagy szántó határolja a területet. Innen bemosódnak a tápanyagok és a vegyszerek, megbontják a gyepek egyensúlyát, így degradálódik az élőhely. Mezőgazdasági célból repülőről permetezik a környező szántóterületeket. A szétszórt vegyszerek a szél útján eljutnak a területre is, bemosódnak a tápanyagok és a vegyszerek, megbontják a gyepek egyensúlyát, így degradálódik az élőhely.
E03.01	háztartási hulladék	L	5	Síksági pannon löszgyepek (6250)* A területen lévő hétvégi házakból származó háztartási hulladék kiszórása a területet degradálja, gyomosodáshoz vezet.
H01.03	egyéb pontszerű felszíni vízszennyezés	L	5	Síksági pannon löszgyepek (6250)* A környező zártkertekből és pinceházakból származó szennyvíz (gépek mosása, szivattyúzás, stb) talajba, illetve a területen lévő vizenyős területre jutása károsan befolyásolja az ottani élőhelyet és növényzetet. Megindul a gyep degradálódása, gyomosodása.

4. táblázat: Kívülről ható veszélyeztető tényezők

Potenciálisan a jövőben ható veszélyeztető tényező:

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége	Érintett terület nagysága (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
C01.01	homok-és kavicskitermelés	M	10	Síksági pannon löszgyepek (6250)* A helyiek saját felhasználás céljából kis mennyiségekben, de folyamatosan viszik el a homokat a területről.

5. táblázat: Kívülről ható veszélyeztető tényezők

3. Kezelési feladatok meghatározása

3.1. Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése

Rendeltetés: A terület őrizze meg a löszvölgyekre jellemző löszgyep társulások mára fragmentálódva megmaradt elemeit, az ott található közösségi jelentőségű jelölő élőhelyeket, valamint védett növény és állatfajok populációit.

Célkitűzés: Mozaikos élőhelyhasználat bevezetése, mely az élőhelyi és domborzati változatossághoz alkalmazkodik. A jelölő élőhely hosszú távú fennmaradását elősegítő kaszálási és legeltetési gyakorlatot szükséges kialakítani, mely megfelelő körülményeket teremt a jelölő ürge (*Spermophilus citellus*) visszatelepítéséhez. Szükséges a gyepterületeket veszélyeztető, a nem üzemtervezett területeken terjedő fehér akác (*Robinia pseudo-acacia*), bálványfa (*Ailanthus altissima*), gyalogakác (*Amorpha fruticosa*) állományok visszaszorítása. A jelölő gyepterületeket (Síksági pannon löszgyep (6250)*) veszélyeztető üzemtervezett erdők átalakítása javasolt termőhelynek megfelelő erdőállományokká. Az erdőkben kis foltokban fennmaradt jelölő élőhelyfragmentumok megőrzése, azok beerdősülésének megakadályozása.

3.2. Kezelési javaslatok

A 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet 4.§ 5. pontja alapján „(5) A fenntartási terv a Natura 2000 terület kezelésére vonatkozó javaslatokat, valamint ezek megvalósításának lehetséges eszközeit tartalmazza, és jogszabály eltérő rendelkezése hiányában kötelező földhasználati szabályokat nem állapít meg.

Az itt megfogalmazott előírás-javaslatok célja, hogy a kezelési egységekben előforduló közösségi jelentőségű értékek, a jelenlegi gazdálkodási gyakorlat és adottságok alapján javaslatot tegyenek a gazdálkodás kívánatos módjára. Ennek érdekében itt megfogalmazásra kerülnek olyan előírás-javaslatok, amelyek alapul szolgálnak a jövőbeli támogatási programok kidolgozásához. A gazdálkodók számára ezek az előírás-javaslatok a jelen terv alapján kötelezettséget nem jelentenek, betartásuk csak támogatási programokon keresztül, önkéntes vállalás formájában válhat csak kötelezővé. A már más jogszabály vagy hatósági eszköz alapján létező előírások esetében azok kötelező jellegét értelemszerűen az azt megalapozó jogszabály, vagy hatósági eszköz támasztja alá, jelen fenntartási terv ezekre az előírásokra csak utalást tesz.

3.2.1. Élőhelyek kezelése

A területen az elsődleges problémát a legeltetés és kaszálás mértéke, az inváziós fajok terjedése jelenti. Míg egyes részeket túlhasználnak, addig más területeket egyáltalán nem kezelnek. Így szabadon terjedhetnek az inváziós növények. A löszvölgy többnyire szántókkal szegélyezett, ahonnan a műtrágyák, és vegyszerek folyamatosan bemosódnak a gyepebe, így a terület szegélye jóval degradáltabb képet mutat.

A terület kezelésére vonatkozó javaslatokat a gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok tárgyalásával kezdjük, utána következnek a gazdálkodáshoz köthető kezelési javaslatok.

A **gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatokhoz** tartoznak a beruházásokat, fejlesztéseket, területrendezést, vállalkozásokat, illetve az ipari tevékenységeket és turizmust érintő, az adott területre aktuálisan vonatkozó elvek, előírások, valamint a kritikus pontok beazonosítása.

Ezután következik az egyes kezelési egységek részletes jellemzése, amit kezelési egységenként a hozzájuk tartozó előírás-javaslatok, valamint vadgazdálkodási és élőhelyrekonstrukciós javaslatok felsorolása követ. **Kezelési egységnek** azt a funkcionálisan egybe tartozó csoportot nevezzük, ami azonos kezelést igénylő élőhelyeket foglal magában, az előírt kezeléseket betartása által biztosítva a területen található jelölő értékek (fajok és/vagy élőhelyek) megőrzését. Az azonos kezelési egységbe tartozó élőhelyek különböző élőhelytípusba is tartozhatnak, és elhelyezkedésük pontszerű, egymástól távoli is lehet; a hangsúly azon van, hogy kezelés szempontjából azonos igényűek.

A kezelési egységek lehatárolása alapvetően élőhelyek alapján történt, figyelembe véve a reális gazdálkodási lehetőségeket

Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok:

- A területen az ipari, valamint bányászati tevékenység végzése nem javasolt.
- Új épület és építmény létesítése – a természetvédelmi célú bemutatás és kezelés érdekében létesítendő építményeken kívül – nem javasolt.
- Gépjárműközlekedés csak az arra kijelölt utakon elsősorban a gazdálkodáshoz közvetlenül kapcsolódó mértékben kívánatos. Az egyéb jogosultak (pl. vízügyi munkavégzés) gépjármű közlekedés során a jelölő és hazai jogszabályok által védett értékekben kárt nem okozhatnak.
- A tanösvény állomásjelző kopjafáinak elhelyezésének átgondolása javasolt úgy, hogy azok megközelítése ne károsítsa a környező élőhelyeket, a taposási kár kisebb legyen.

Gazdálkodáshoz köthető javaslatok:

A területen elsősorban a kezelés élőhelytípushoz való harmonizációjára van szükség. A gyepeken a kezelés jelenleg aránytalan: bizonyos részeket egyáltalán nem kezelnek, ahol pedig van állat, ott a nem megfelelő hektáronkénti állategység miatt a gyepek fokozatosan degradálódnak a túllegettetés miatt. Ugyanakkor a legeltetés hiánya és az esetleges túllegettetést követő alulhasználat is problémát jelent más részekben, ahol az inváziós fajok előtörése az elmúlt időszakban felgyorsult, és komoly problémát jelent a területen.

Az egyes kezelési egységekhez kötődő élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok minden esetben kizárólag gazdálkodói szándékkal összhangban valósítandók meg

Kezelési egységek

A tervkészítés során a teljes kJT-re készült ÁNÉR alapú élőhelytérkép és ez alapján több típusú élőhely is megtalálható a területen. Az azonos kezelést igénylő élőhelyek és élőhelykomplexumok és a reális gazdálkodási lehetőségek alapján az alábbi kezelési egységeket határoztuk le:

KE1: gyepterületek

KE2: fás állományok

KE3: út

1. Kezelési egység kódja, neve: KE1 - gyepterületek

Kezelési egység meghatározása:

Ebbe a kezelési egységbe tartoznak a völgyben található gyepek. Ideális természetvédelmi kezelés a gyepterületek extenzív legeltetése, de a völgytalpi részekben és az üzemtervezett erdőkben lévő gyepterületeken a kaszálás is elfogadható. A gyepeken jelen lévő, illetve a szegélyeken található nem üzemtervezett fás állományok miatt szükséges az erdőkre vonatkozó előírások alkalmazása is.

Ebbe a kezelési egységben tartozik a terület északi részén időszakonként előtört nedvesebb nádasgyepes terület, valamint a terület nyugati szélén lévő mesterségesen kialakított, gáttal elzárt mélyedés, melyben időszakos vízállás van.

Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

ÁNÉR-kód: H5a - Lössgyepek, kötött talajú sztyeprétek
OB - Jellegtelen üde gyepek
OC - Jellegtelen száraz-félszáraz gyepek
OCxH5a - Jellegtelen száraz-félszáraz gyepek lössgyepek és jellegtelen üde gyepekkel alkotott mozaikja
H5axOB - Lössgyepek, kötött talajú sztyeprétek x Jellegtelen üde gyepek
P2a x H5a - Üde és nedves cserjés és lössgyepekkel alkotott mozaikja
S1 - Ültetett akácok
U9 - Állóvizek

Natura élőhely: 6250* - Síksági pannon lössztyeppék

Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

Mezőgazdálkodáshoz köthető javaslatok:

- a. a völgyben elhelyezkedő pannon síksági löszgyepeken (Síksági pannon löszszieppék (6250)*) a extenzív legeltetés ismételt bevezetése javasolt, ami megfelelő élőhelyet teremthet a Natura 2000 jelölő ürge (*Spermophilus citellus*) visszatelepítéséhez.
- b. a völgyek alsó területein lévő gyepterületeken elsősorban szintén az extenzív legeltetés bevezetése javasolt, de a gyepek fennmaradását szolgáló kaszálások folytatása is elfogadható.
- c. a területen szerves és műtrágya kijuttatása, tárolása, valamint növényvédőszer tárolása nem javasolt, kijuttatása a fás- és lágyszárú inváziós fajok irtása során csepegésmentes technológiával kijuttatott gyomirtó vegyszerek és a zárlati károsítók elleni, jogszabályban előírt védekezés kivételével nem támogatott.
- d. a gyepterületeken az inváziós fajokat (fehér akác (*Robinia pseudo-acacia*), bálványfa (*Ailanthus altissima*), gyalogakác (*Amorpha fruticosa*)) az élőhelyek fenntartó kaszálásával, legeltetésével, szükség szerint csepegésmentes növényvédőszer kijuttatással javasolt visszaszorítani.
- e. a téli legeltetés a területen nem támogatandó
- f. az itató- és delelőhelyek kijelölését a területileg illetékes nemzeti park igazgatósággal egyeztetve szükséges végezni

Vadgazdálkodáshoz köthető javaslatok:

- g. vadgazdálkodási berendezések elhelyezése a nemzeti park igazgatósággal egyeztetetten lehetséges, vadföldek kialakítása, vad kibocsátása nem javasolt

Vízgazdálkodáshoz köthető javaslatok:

- h. a völgyben található árok fenntartó jellegű kezelését a területileg illetékes nemzeti parkkal egyeztetett módon szükséges folytatni
- i. az esetleg szükségesé váló kotrás során kitermelésre került anyagot a Natura 2000 területen belül tárolni nem javasolt
- j. belvíz gyepterületről történő elvezetése és a gyepterület öntözése tilos.

Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok:

a. Kötelezően betartandó előírások:

Gyepek esetében az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet, valamint a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet.

b. Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok:

Kód	Gyepterületekre vonatkozó előírás-javaslatok
GY01	Felülvetés nem megengedett.
GY02	Vegyszeres gyomirtás nem megengedett.
GY08	Dobkasa és talaj meghajtású rendsodró, rendelkező használata tilos.
GY09	Fogasolás nem megengedett.
GY14	Felázott talajon mindennemű munkavégzés tilos.
GY15	Tűzpászták létesítése nem megengedett.
GY23	Biztosítani kell a felhalmozódott fűavar eltávolítását. (Megj.: Az üzemtervezett erdőterületeken található természetesen fátlan területeken is.)
GY24	A gyepek természetvédelmi szempontú égetése csak a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság egyedi írásos véleménye alapján történhet. (Megj.: Elsősorban az üzemtervezett erdőkben lévő természetesen fátlan gyepterületek összehordott kaszálékának elégetése.)
GY28	A gyepek cserjésedését meg kell akadályozni, azonban a szórtan jelentkező őshonos cserjék megőrzésére törekedni kell.
GY29	Cserjeirtás csak szeptember 1. és február 28. közötti időszakban lehetséges.

GY30	A természetes gyepekben őshonos méretes fák (30 cm törzsátmérő felett) és a vadgyümölcsök (törzsátmérő megjelölése nélkül) megőrzése kötelező.
GY31	A cserjeirtás megkezdésének időpontját legalább 5 nappal korábban írásban a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságnak be kell jelenteni, valamint a meghagyásra szánt cserjéket, cserjefoltokat a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni kell.
GY34	Gyepterületen előforduló, 1,5 m-nél magasabb tájidegen faegyedeket lábon állva kell vegyszeres kezelésben részesíteni (törzs megfűrése, vegyszer injektálása); a hatékonyság érdekében a vegyszert is alkalmazó munkát fafajtól függően a vegetációs időszak kezdetén (április-május) vagy végén (augusztus-szeptember) kell elvégezni.
GY42	Legeltetési sűrűség 0,4-0,6 állategység/ha.
GY45	A legeltetés április 24. és október 31. között lehetséges. <i>(Megj.: Az üzemtervezett erdőterületeken belül természetesen fátlan gyepek legeltetése kis területük, fizikai elzártságuk és jogszabályi akadályok miatt nem lehetséges)</i>
GY64	Kaszáló sarjülegeltetését a kaszálás napjától számított 30 napon belül megkezdni tilos. <i>(Megj.: A kaszálható völgyalji területek esetében.)</i>
GY67	Legeltethető állatfaj: szarvasmarhafélék
GY68	Legeltethető állatfaj: juh.
GY71	Kaszálás június 15. előtt a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal történt egyeztetés alapján lehetséges.
GY80	A gyepet évente csak egyszer lehet kaszálni.
GY103	Fokozottan védett földön fészkelő madárfaj fészkeinek, fiókáinak megtalálása esetén a betakarítást, illetve a kaszálást azonnal be kell fejezni és haladéktalanul értesíteni kell a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságot és javaslata alapján a talált fészkek körül 0,5-1 hektáros védőterületet kell kialakítani.
GY107	Az inváziós gyomok virágzásban történő kaszálása kötelező.
GY108	Erősen fertőzött foltokat sokkoló kaszálással évente legalább háromszor kezelni kell.
GY109	A lekaszált inváziós növényeket a területről el kell távolítani a kaszálást követő 30 napon belül.
GY112	Tisztító kaszálás, szárzúzás szeptember 1. után kezdhető meg, amely alól kivételt képez július 15-ei dátummal az inváziós növényfajok konkrét állományait érintő kaszálás és szárzúzás.
GY117	Éjszakázó helyek, ideiglenes karámok és jószágállások helyét a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni szükséges.
Kód	Erdőterületekre vonatkozó előírás-javaslatok
E11	A fával nem, vagy részben fedett területek egyéb részleteként (tisztás, cserjés, nyiladék, erdei vízfolyás és tó, kopár) történő lehatárolása, szükség esetén erdőrészlet megosztással.
E69	A környező gyepterületek védelme érdekében az erdészeti tájidegen fafajok alkotta állományok terjeszkedésének megakadályozása.
E70	Az intenzíven terjedő növényfajok elleni vegyszer használata a következő előírások mellett: <ul style="list-style-type: none"> • Az ellenőrizhetőség biztosítása érdekében a vegyszerbe minden esetben színező anyag keverése. • Javasolt alkalmazási idő: lágú szárú: május-június, fás szárú: augusztus-szeptember.. • Alkalmazás – a fás szárú fajok visszaszorítása érdekében – kéregre kenéssel, tuskóecseteléssel, fainjektálással, nem légi úton történő permetezéssel, ártéren – a gyalogakác kivételével – fainjektálással. • Az alkalmazható szerek lehetőleg környezetbarát, gyorsan felszívódó hatóanyagúak, szelektív kijuttatásra alkalmasak legyenek, melyek levélen vagy kambiumon keresztül felszívódnak és a növény sarjadásmentes irtását biztosítják.. • Erdészeti felhasználásra engedélyezett készítmények alkalmazása (az engedélyokiratban foglalt módon, az egyéb vonatkozó jogszabályi előírások betartásával, a kijuttatáshoz szükséges hatósági engedélyek birtokában).. • Megfelelő vastagságú egyedek esetében injektálás, kéreghántás vagy levágás után a vágásfelület pontpermetezése, illetve kenése útján alkalmazható vegyszer.. • Vékonyabb egyedek, illetve korábbi kezelés után kihajtó sarjak esetében levélen felszívódó gyomirtó alkalmazása, csöppenésmentes kijuttatással.

E73	Inváziós fásszárú növényfajok visszaszorítása során csak a növények sikeres vegyszeres irtását követően kerülhet sor a mechanikai eltávolításra.
Kód	Vadgazdálkodási előírás-javaslatok
VA01	Szóró, szózó, vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki.

6. táblázat A kaszáló területek kezelési egységre vonatkozó önkéntesen vállalható előírás-javaslatok

Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Az inváziós fás szárúak (fehér akác (*Robinia pseudo-acacia*), bálványfa (*Ailanthus altissima*), gyalogakác (*Amorpha fruticosa*)) irtása a gyepek fátlan állapotban tartását szolgálja, a jelölő élőhelyek kiterjedése az intézkedések által nem csökken. A legeltetés ismételt bevezetése megteremtheti az ideális feltételeit a Natura2000 jelölő faj (ürge (*Spermophilus citellus*)) visszatelepítése számára.

Kezelési javaslatok indoklása:

Az élőhelyi és domborzati változatossághoz alkalmazkodó mozaikos élőhelyhasználat bevezetése, legeltetés, kaszálás, inváziós fajok visszaszorítása megteremtheti a feltételeket a jelölő élőhely (Síksági pannon löszgyepek (6250)*) fennmaradása, illetve kiterjedésének megőrzéséhez. A kaszálás fenntartása megakadályozza a területen végbemenő szukcessziós folyamatokat, így megőrizve a jelölő élőhelyeket. A meghatározott legelő állategység biztosítja a gyepek megfelelő állapotát, mind az alul-, mind a túllegeltetést kizárja. Az ideális kezelés a legeltetés, amennyiben ez nem valósul meg, úgy a gyepterületek fenntartó kaszálása is elfogadható.

2. Kezelési egység kódja, neve: KE2 - fás állományok

Kezelési egység meghatározása:

Ebbe a kezelési egységben tartoznak a területen található üzemtervezett erdők, kivéve a természetesen fátlan tisztás területeket.

Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

ÁNÉR-kód: OCxH5a - Jellegtelen száraz-félszáraz gyepek löszgyepek és jellegtelen üde gyepekkel alkotott mozaikja

S1 - Akác ültetvények

S1xH5a - Akác ültetvények löszgyepekkel alkotott mozaikja

S4 - Ültetett erdei- és feketefenyves

Natura élőhelytípus: kezelési egység nem érint Natura 2000 jelölő élőhelyet

Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

Erdőgazdálkodáshoz köthető javaslatok:

- üzemtervezett idegenhonos fafajú erdők felújítása során hosszú távon előtérbe javasolt helyezni az őshonos fajokkal történő helyettesítést, elsősorban ott, ahol terjedésükkel jelölő, vagy védett értékeket veszélyeztetnek.
- az idegenhonos erdőállományokban a fakitermelés aug. 15 és április 15 között végezhető, a természetvédelmi oltalom alatt álló tarka sárfány (*Crocus reticulatus*) védelme érdekében
- rakodó, depónia, közelítő nyomok kialakításának nem történhet Natura 2000 gyepterületen, azokat előzetesen egyeztetni szükséges a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal.
- az idegenhonos inváziós fafajból álló erdőültetvények felújításakor a Natura 2000 jelölő gyepterületekkel érintkező részeken őshonos vagy nem terjedő idegenhonos fafajból 10-15 méter széles puffertávot javasolt kialakítani.

Vadgazdálkodáshoz köthető javaslatok:

- vadgazdálkodási berendezések elhelyezése, vadföldek kialakítása a területileg illetékes nemzeti parkkal egyeztetett módon lehetséges folytatni

Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok:

- Kötelezően betartandó előírások:**

Erdők esetében a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény, az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény rendelkezik a kötelezően betartandó előírásokról.

b. Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok:

Kód	Erdőterületekre vonatkozó előírás-javaslatok
E11	A fával nem, vagy részben fedett területek egyéb részletként (tisztás, cserjés, nyiladék, erdei vízfolyás és tó, kopár) történő lehatárolása, szükség esetén az erdőrészlet megosztásával. <i>(Megj.: A KEI - gyepek területének kezelési egységbe tartozó gyepek esetében)</i>
E12	A tisztások fátlan állapotban tartása, tisztásként való további nyilvántartása. <i>(Megj.: A KEI - gyepek területének kezelési egységbe tartozó gyepek esetében)</i>
E25	Erdészeti termékek szállításának, faanyag közlekedésének korlátozása gyepterületen, tisztáson (a közösségi jelentőségű élőhelyek és fajok védelme érdekében).
E30	Az idegenhonos vagy tájidegen fajokkal jellemezhető faállományokban a nevelővágások során az őshonos fajok egyedeinek megőrzése az alsó- és a cserjeszintben is. <i>(Megj.: elsősorban a Natur 2000 jelölő gyepterületekkel érintkező részeken)</i>
E50	A vágásterületen történő égetés mellőzése. <i>(Megj.: A működési területileg érintett nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyen lehetséges)</i>
E51	Felújítás táj- és termőhelyhonos fajokkal, illetve faállomány típusal. <i>(Megj.: elsősorban a Natur 2000 jelölő gyepterületekkel érintkező részeken)</i>
E62	Az idegenhonos és tájidegen fajú faállományok véghasználata és felújítása során a természetes cserje- és lágyszárú szint kímélete, valamint a talajtakaró megóvása. <i>(Megj.: Elsősorban a természetvédelmi oltalom alatt álló tarka sárfány (Crocus reticulatus) állományának védelme érdekében)</i>
E69	A környező gyepterületek védelme érdekében az erdészeti tájidegen fajok alkotta állományok terjeszkedésének megakadályozása.
E70	Az intenzíven terjedő növényfajok elleni vegyszer használata a következő előírások mellett: <ul style="list-style-type: none"> • Az ellenőrizhetőség biztosítása érdekében a vegyszerbe minden esetben színező anyag keverése. • Javasolt alkalmazási idő: lágyszárú: május-június, fás szárú: augusztus-szeptember.. • Alkalmazás – a fás szárú fajok visszaszorítása érdekében – kéregre kenéssel, tuskóecseteléssel, fainjektálással, nem légi úton történő permetezéssel, ártéren – a gyalogakác kivételével – fainjektálással. • Az alkalmazható szerek lehetőleg környezetbarát, gyorsan felszívódó hatóanyagúak, szelektív kijuttatásra alkalmasak legyenek, melyek levélen vagy kambiumon keresztül felszívódnak és a növény sarjadásmentes irtását biztosítják. • Erdészeti felhasználásra engedélyezett készítmények alkalmazása (az engedélyokiratban foglalt módon, az egyéb vonatkozó jogszabályi előírások betartásával, a kijuttatáshoz szükséges hatósági engedélyek birtokában). • Megfelelő vastagságú egyedek esetében injektálás, kéreghántás vagy levágás után a vágásfelület pontpermetezése, illetve kenése útján alkalmazható vegyszer.. • Vékonyabb egyedek, illetve korábbi kezelés után kihajtó sarjak esetében levélen felszívódó gyomirtó alkalmazása, csöppenésmentes kijuttatással.
E73	Inváziós fás szárú növényfajok visszaszorítása során azok mechanikai eltávolítása a növények sikeres vegyszeres irtását követően.
E83	Az erdőszegélyekben található intenzíven terjedő lágyszárú és fás szárú fajok továbbterjedésének mechanikus módszerekkel (pl. kézi cserjeirtás, szárzúzás) történő megakadályozása.
Kód	Vadgazdálkodási előírás-javaslatok
VA01	Szóró, szózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki.
VA02	A terület egészén a vadlétszámot olyan szintre kell csökkenteni, hogy az a felújítások sikerességét kerítés hiányában se veszélyeztesse. Ameddig a vadállomány nagysága nem éri el azt a szintet, hogy kerítés nélkül is biztosítható legyen a felújítás sikeressége, addig a felújítás területét lehetőség szerint be kell keríteni.

7. táblázat: A fás állományok kezelési egységekre vonatkozó önkéntesen vállalható előírás-javaslatok

Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Amennyiben mutatkozik rá gazdálkodói szándék, az idegenhonos fafajú erdő-állományok őshonossá történő átalakítása természetvédelmi szempontból támogatandó, elsősorban a Natura 2000 jelölő gyepterületekkel érintkező részekben. Erdőszerkezet átalakításnál javasolt előnyben részesíteni a potenciális lösztölgyesekre jellemző fafajok ültetését (különösen: kocsányos tölgy (*Quercus robur*), kocsánytalan tölgy (*Quercus paetraea* agg.), molyhos tölgy (*Quercus pubescens*), csertölgy (*Quercus cerris*), mezei juhar (*Acer campestre*), mezei szil (*Ulmus minor*), fehér nyár (*Populus alba*)).

Kezelési javaslatok indoklása:

Az idegenhonos inváziós fafajból álló erdőültetvények felújításakor a Natura 2000 jelölő gyepterületekkel érintkező részekben őshonos vagy nem terjedő idegenhonos fafajból 10-15 méter széles puffertáv kialakítása védi az erdővel érintkező Natura 2000 jelölő gyepterületeket. A talaj és gyepszint védelme az inváziós fafajokból álló erdőállományokban is biztosíthatja a természetvédelmi oltalom alatt álló tarka sáfrány (*Crocus reticulatus*) és a löszgyepek maradványaként jelenlévő gumós macskahere (*Phlomis tuberosa*) túlélését.

3. Kezelési egység kódja, neve: KE3 – bekötőút

Kezelési egység meghatározása:

Ebbe a kezelési egységben tartozik a terület északi részén lévő, a településről induló bekötőút, mely a terület megközelítését teszi lehetővé.

Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

ÁNÉR-kód: U11 - Út és vasúthálózat

Natura élőhelytípus: a kezelési egység nem érint Natura 2000 jelölő élőhelyet

Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

- az utak szélességének növelése nem javasolt, azok nyomvonalának megtartása szükséges.

Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok:

a. Kötelezően betartandó előírások:

Az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet. betartása kötelező.

b. Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok:

Kód	Gyepterületekre vonatkozó előírás-javaslatok
GY27	Nem speciális növényvédő szer kijuttatása esetén inváziós fásszárúak vegyszeres irtása, a területileg illetékes hatóság engedélye alapján lehetséges.
Kód	Erdőterületekre vonatkozó előírás-javaslatok
E70	Az intenzíven terjedő növényfajok elleni vegyszer használata a következő előírások mellett: <ul style="list-style-type: none"> Az ellenőrizhetőség biztosítása érdekében a vegyszerbe minden esetben színező anyag keverése. Javasolt alkalmazási idő: lágyszárú: május-június, fás szárú: augusztus-szeptember. Alkalmazás – a fás szárú fajok visszaszorítása érdekében – kéregre kenéssel, tuskóecseteléssel, fainjektálással, nem légi úton történő permetezéssel, ártéren – a gyalogakác kivételével – fainjektálással. Az alkalmazható szerek lehetőleg környezetbarát, gyorsan felszívódó hatóanyagúak, szelektív kijuttatásra alkalmasak legyenek, melyek levélen vagy kambiumon keresztül felszívódnak és a növény sarjadásmentes irtását biztosítják. Erdészeti felhasználásra engedélyezett készítmények alkalmazása (az engedélyokiratban foglalt módon, az egyéb vonatkozó jogszabályi előírások betartásával, a kijuttatáshoz szükséges hatósági engedélyek birtokában). Megfelelő vastagságú egyedek esetében injektálás, kéreghántás vagy levágás után a

vágásfelület pontpermetezése, illetve kenése útján alkalmazható vegyszer.

- Vékonyabb egyedek, illetve korábbi kezelés után kihajtó sarjak esetében levélen felszívódó gyomirtó alkalmazása, csöpöpenésmentes kijuttatással.

8. táblázat: A bekötőút kezelési egységre vonatkozó önkéntesen vállalható előírás-javaslatok

Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Az idegenhonos inváziós fajok (fehér akác (*Robinia pseudo-acacia*), bálványfa (*Ailanthus altissima*), gyalogakác (*Amorpha fruticosa*)) megjelenése esetén azok eltávolítását szükséges elvégezni.

Kezelési javaslatok indoklása:

Az inváziós fás szárúak (fehér akác (*Robinia pseudo-acacia*), bálványfa (*Ailanthus altissima*), gyalogakác (*Amorpha fruticosa*)) irtása a gyepek fátlan állapotban tartását szolgálja, a jelölő élőhelyek kiterjedése az intézkedések által nem csökken, mivel az utak zavart területe inváziós gócpontként funkcionál.

Kezelési egységek összefoglaló táblázata:

	Erdő	Gyep
KE1 - gyep területek	E11, E69, E70, E73	GY01, GY02, GY08, GY09, GY14, GY15, GY23; GY24; GY28; GY29; GY30; GY31; GY34, GY42, GY45, GY64, GY67, GY68, GY71, GY79; GY80; GY103; GY107, GY108, GY109, GY112, GY117
KE2 - fás állományok	E11, E12, E25, E30, E50, E51, E62, E69, E70, E73, E76, E83	
KE3 - bekötőút	E70	GY27

9. táblázat: Kezelési egységek összefoglaló táblázata

3.2.2. Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés

Az inváziós fás szárúak (fehér akác (*Robinia pseudo-acacia*), bálványfa (*Ailanthus altissima*), gyalogakác (*Amorpha fruticosa*)) irtása a gyepek fátlan állapotban tartását szolgálja, míg legeltetés ismételt bevezetése megteremtheti a feltételeit a Natura2000 jelölő faj (ürge (*Spermophilus citellus*)) visszatelepítésének. (Részletesen ld.: KE1)

Amennyiben mutatkozik rá gazdálkodói szándék, az idegenhonos fafajú erdő-állományok őshonossá történő átalakítása természetvédelmi szempontból támogatandó, elsősorban a Natura 2000 jelölő gyepterületekkel érintkező részeken. Javasolt előnyben részesíteni a potenciális löszölgyesekre jellemző fajok ültetését (Részletesen ld: KE2)

A nem erdőtervezett részeken az inváziós fajok megjelenése esetén azok eltávolítása javasolt (Részletesen ld: KE3)

3.2.3. Fajvédelmi intézkedések

A területen előforduló védett fajokkal kapcsolatosan a fajvédelmi intézkedések élőhely kezelési jellegűek, így beépültek a kezelési egységekre megfogalmazott javaslatok közé. Ennél fogva a kezelési egységekre vonatkozó előírás-javaslatok révén az itt előforduló védett fajok fennmaradása biztosított.

A kaszálások során fontos a búvósávok megtartása, a megfelelő sarjúmagasság (legalább 10 cm) meghagyása, valamint a vadriasztó lánc használata.

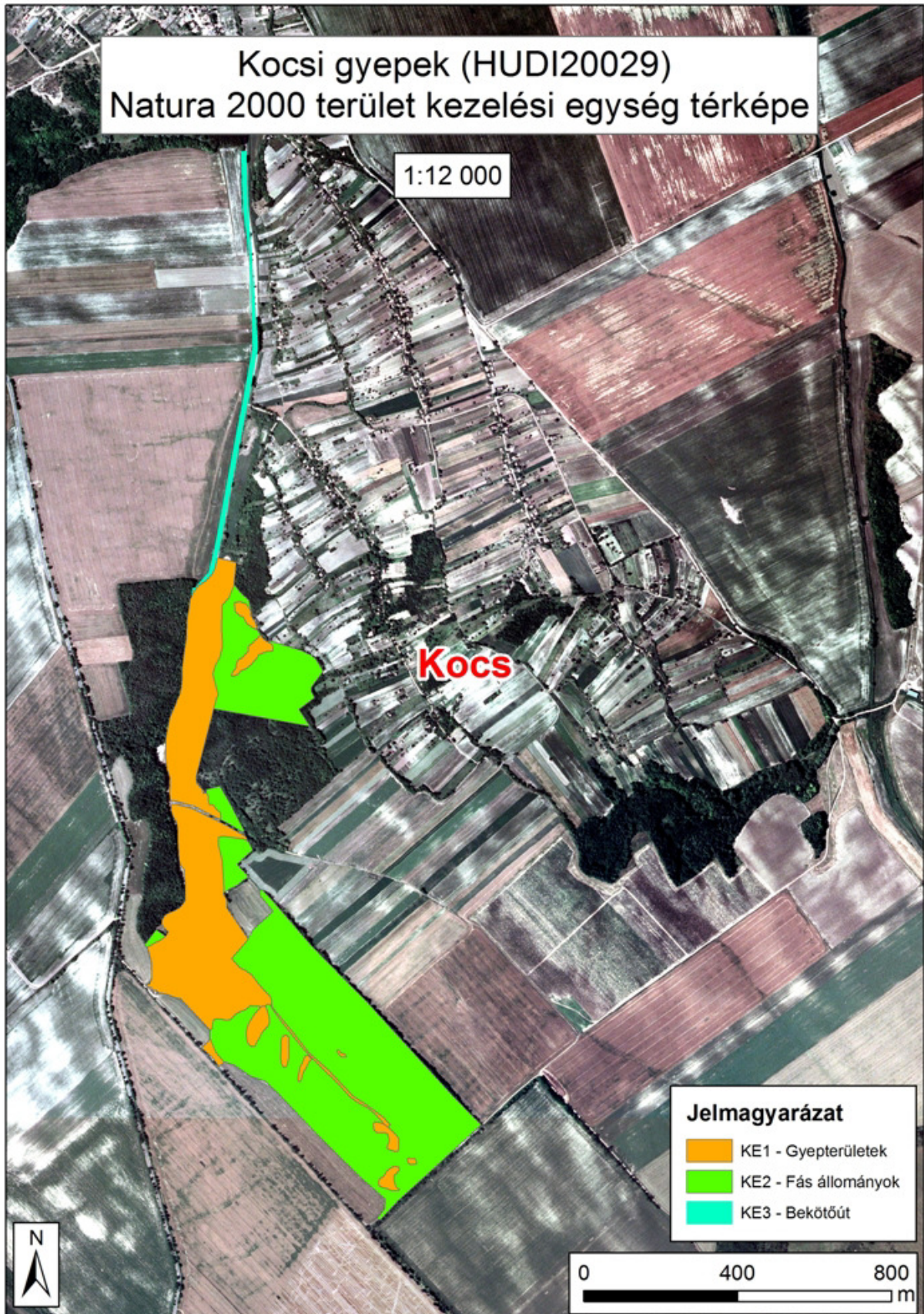
Ürge (*Spermophilus citellus*)

A Natura 2000 jelölő faj ürge (*Spermophilus citellus*) visszatelepítése kívánatos az eredeti élőhelyére, a legeltetési hasznosítás biztosítása esetén.

Az összegyűjtött adatok, illetve az eddigi tapasztalatok alapján érdemes a jövőbeni telepítések időpontjait az ürgék életsiklusához igazítani. Az áttelepítendő ürgelelétszám megválasztásánál nem muszáj feltétlen több száz nagyságrendben gondolkodni, mert amennyiben minden tényező adott, kevesebb egyed számmal is elérhető a siker. Telepítés előtt élőhely felméréssel ki kell választani az ürge számára legalkalmasabb élőhelyet, lehetőleg olyat, ahol bizonyított az ürge korábbi előfordulása. Befogáshoz érdemes az ürge számára legkevesebb stresszel járó módszert, az élvefogó csapdát használni. Kiengedésnél a könnyebb alkalmazkodást segítve, érdemes előrefűrt lyukakat készíteni, illetve szétszéledés elkerülése végett a kiengedés területét körbekeríteni, a lyukakat pedig valamilyen eszközzel ledugózni. A kiengedés közben és után az állatokat étellel kell ellátni. Fűvel, gabonafélékkel, gyümölcsökkel. Valamint azokat több napig éjjel-nappal őrizni a ragadozók telepített állatokból történő zsákmányszerzésének elkerülése végett. A telepítést követően pedig a területet évenként monitorozni szükséges. A telepítés és a monitorozás tapasztalatait, eredményeit dokumentálni kell.

3.2.4. Mellékletek

Kezelési egységek térkép:

3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogi háttér és a tulajdonviszonyok függvényében

A tervezési terület egésze a Kocsi gyepek (HUDI20029) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területekbe tartozik, tehát a tervezési területre alapvetően a 275/2004 (X.8.) Korm.rendelet az irányadó. Továbbá a terület 95,77%-a az országos ökológiai hálózat ökológiai folyosója is egyben, melyről a Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. törvény rendelkezik.

A mezőgazdasági támogatások igénybevételéhez az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból nyújtott agrár-környezetgazdálkodási támogatások igénybevételének részletes feltételeiről (MTÉT, AKG) szóló 61/2009 (V. 14.) FVM rendelet nyújt segítséget.

A Natura 2000-es gyepterületek esetében a gazdálkodóknak a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18) Kormányrendelet előírásait kell betartania. Az ehhez nyújtandó támogatás részleteiről, és az igénylés menetéről az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a Natura2000 gyepterületeken történő gazdálkodáshoz nyújtandó kompenzációs támogatás részletes szabályairól szóló 128/2007. (X. 31.) FVM rendelet rendelkezik.

Erdőkre a 462 sz. Súri-Bakonyaljai Erdészeti Tervezési (érvényes 2006. január 1. – 2015. december 31.) Törzskönyvi szám: 9/2006 van érvényben, és általánosságban érvényes az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény. A Natura 2000 területen található magántulajdonú erdőterületekre az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz nyújtandó kompenzációs támogatás részletes szabályairól szóló 41/2012. (IV. 27.) VM rendelet érvényes.

A vadlétszám szabályozásáról a vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadászatról szóló 1996. évi LV. törvény végrehajtásának szabályairól szóló 79/2004 (V. 4.) FVM rendelet rendelkezik.

A csatornák, vízfolyások menetén általánosan alkalmazandó a nagyvízi meder, a parti sáv, a vízjárta és a fakadó vizek által veszélyeztetett területek használatáról, hasznosításáról, valamint a folyók esetében a nagyvízi mederkezelési terv készítésének rendjére és tartalmára vonatkozó szabályokról szóló 83/2014. (III. 14.) Kormányrendelet.

A szinte 100 %-ban magántulajdonban álló gyepterületek nagy részén a sok magántulajdonos miatt a jelenleg fennálló használati viszonyok is tisztázatlanok.

A kezelési javaslatok megvalósítása esetén a fentebb összefoglalt körülményeket kell figyelembe venni.

3.3.1. Agrártámogatások

a. Jelenlegi működő agrártámogatási rendszer

A területen előforduló élőhelytípusok alapján a megfelelő művelési ágak szerint az alábbi támogatások vehetők igénybe

Erdőkre (szektortól függetlenül):

Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból az erdészeti potenciál helyreállítására nyújtandó támogatások igénybevételének részletes szabályairól szóló 32/2008. (III. 27.) FVM rendelet alapján normatív, vissza nem térítendő támogatás igényelhető a természeti katasztrófa (pl. vízkár, szélkár, tűzkár) által sújtott területeken az erdészeti potenciál helyreállítására, valamint a másodlagos erdőkárok megelőzésére:

- alaptámogatás: (a) erdőfelújítást megelőző terület-előkészítés, a károsodott faállomány letermelése, (b) első kivitelű erdősítés vagy pótlás, (3) töre vágás vagy sarjztatás
- kiegészítő támogatás: (a) bakhátak létesítése, (b) 10 fokot meghaladó lejtésű területen padka létesítése, (c) 15 fokot meghaladó lejtésű területen rözsefonat vagy talajfogó gát létesítése

Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból az erdőszerkezet átalakításához nyújtandó támogatások részletes feltételeiről szóló 139/2009. (X. 22.) FVM rendelet alapján normatív, területalapú, vissza nem térítendő támogatás igényelhető az alábbi fafajcserés szerkezet-átalakítási beavatkozások finanszírozására:

- erdőállomány alatti erdősítéssel történő szerkezetátalakítás
- tarvágást követő szerkezetátalakítás: (a) fafajcserével, (b) fafajcserével, tuskózással, gyökérfésüléssel, (3) fafajcserével, fainjektálással vagy tuskókenéssel
- állománykiegészítéssel történő szerkezetátalakítás

A Natura 2000 területen található magántulajdonú erdőterületekre az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz nyújtandó kompenzációs támogatás részletes szabályairól szóló 41/2012. (IV. 27.) VM rendelet érvényes

Gyepekre:

A Natura 2000 támogatás igénybevételére van lehetőség.

Az ehhez nyújtandó támogatás részleteiről, és az igénylés menetéről az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a Natura2000 gyepterületeken történő gazdálkodáshoz nyújtandó kompenzációs támogatás részletes szabályairól szóló 128/2007. (X. 31.) FVM rendelet rendelkezik.

b. Javasolt agrártámogatási rendszer

Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból nyújtott agrár-környezetgazdálkodási támogatások igénybevételének részletes feltételeiről (MTÉT, AKG) szóló 61/2009 (V. 14) FVM rendelet, a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18) Kormányrendelet előírásait, valamint az ehhez nyújtandó támogatás részleteiről, és az igénylés menetéről az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a Natura2000 gyepterületeken történő gazdálkodáshoz nyújtandó kompenzációs támogatás részletes szabályairól szóló 128/2007. (X. 31.) FVM rendelet módosítása javasolt annak érdekében, mivel az élőhelyek mozaikos eloszlása miatt a gazdáknak pillanatnyilag nem éri meg a élőhelyek szerint eltérő módon művelni a területet. A hektár alapú támogatási rendszer helyett a területfüggő támogatás javasolt egyes kiemelt élőhelyek, fajok élőhelye tekintetében. A gazdálkodók értékmegőrző tevékenységet végeznek, és a jelenlegi támogatási összeg mellett ezen esetekben nem éri meg a gazdálkodás. Kis, értékes területekre a nagyobb támogatási összeg motiválttá teheti a gazdálkodókat, mert nehezebb kezelni és betartani az előírásokat kis területen, mint sok száz hektáron. A támogatások élőhely típusonkénti súlyozása előnyösen hatna a terület művelésére, mivel a jelenlegi támogatási rendszer a nagy területeken gazdálkodóknak kedvez. Cserjésedés visszaszorítására és az inváziós fajok eltávolítására jelenleg nincs kidolgozott támogatási rendszer, ezért javasoljuk ilyen típusú rendszer kiépítését. Olyan támogatási rendszert javaslunk, amely a cserjésedés, illetve a fertőzöttség mértékét alapul véve, javasolt technológiák (élőhelytől és fertőzöttségtől függően mechanikai, vagy kémiai módszer) alkalmazása mellett nyújtana a visszaszorításhoz támogatást. Szükséges kidolgozni olyan támogatási formát, amely a Natura 2000 jelölő élőhelyekre, fajokra közvetlenül káros hatással lévő szántó területek visszagyepesítését támogatja. A Natura 2000 területek szántó művelési ágban lévő ingatlanai esetében a gazdálkodó dönt a művelési ágról, ezért jelenleg csak akkor van esély a visszagyepesítésre, ha mutatkozik rá gazdálkodói szándék és a gazdálkodó vállalja ennek anyagi terheit is.

3.3.2. Pályázatok

A területen pályázat nincs folyamatban

3.4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja

3.4.1. Felhasznált kommunikációs eszközök

Eszköz típusa	Célcsoport	Címzett	Időpont	Levelek, e- mailek, résztevők száma
Előzetes szakmai véleményezés	Gazdálkodók, érintett hatóságok	20 hatóság, 5 magángazda	2015.október 12.	25 db levél, ugyanennyi e- mail
szakmai	érintett hatóságok	20 szervezet	2016.május 17.	12 fő

terepbejárás				
gazdafórum	gazdálkodók, települési önkormányzatok	29 magángazda	2016. május 18	15 fő
önkormányzati közzététel	gazdálkodók, tulajdonosok, települési önkormányzatok	Kocs önkormányzata		-
véleményezési kérelem	területileg érintett hatóságok	területileg érintett hatóságok		
honlap	lakosság			-

11. táblázat: Felhasznált kommunikációs eszközök

A Kocsi-gyep (HUDI20029) Natura 2000 terület fenntartási tervének elkészítése és az egyeztetési folyamat során az alábbi megkeresések történtek:

- 2016. február 3-án megtörtént a terület bejárása, melynek során a gyep aktuális állapotának felmérése, és az általános problémák megtárgyalása történt meg. Ezzel egy időben a GerecseTájegység egy munkatársával a veszélyeztető tényezők, és kezelések átbeszélése történt meg.
- 2016. május 17-én szakmai terepbejárás történt, amelynek során a területen gazdálkodókkal, valamint az érintett hatóságok képviselőivel történt egyeztetés.
- 2016. május 18-án gazdafórum keretében ismételtén megtörtént a terv egyeztetése. Erre az eseményre kifejezetten a területen ténylegesen gazdálkodó érintetteket vártuk.
- a fenntartási terveket 2016 július 29-én megküldtük az érintett önkormányzatoknak kifüggesztésre. Ezzel egyidőben megküldtük e-mailen majd postai úton is az érintett hatóságoknak a tervet, a véleményeket augusztus 15-ig vártuk vissza.

3.4.2. A kommunikáció címzettjei

A Kocsi gepek Natura 2000 terület fenntartási terv egyeztetése során a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság által az alább felsorolt érdekelt megkeresése történt meg.

1. előzetes szakmai véleménykérés

- a. címzett: helyben érintett gazdálkodók, illetve hivatalok
  - Kocs Község Önkormányzata
  - Komárom-Esztergom megyei Kormányhivatal Építésügyi, Hatósági, Oktatási és Törvényességi Felügyeleti Főosztály Építésügyi Osztály
  - Komárom-Esztergom Megyei Kormányhivatal Élelmiszerlánc-biztonsági és Földművelésügyi Főosztály
  - Győr-Moson-Sopron Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály
  - Komárom-Esztergom Megyei Kormányhivatal Földhivatali Főosztály
  - Észak-dunántúli Vízügyi Igazgatóság
  - Komárom-Esztergom Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság
  - Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság
  - Nemzeti Agrárgazdasági Kamara
  - Pest Megyei Kormányhivatal Földművelésügyi és Erdőgazdálkodási Főosztály
  - Komárom-Esztergom Megyei Kormányhivatal tati Járási Hivatala
  - MME Komárom-Esztergom Megyei Helyi Csoport
  - Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal Komárom-Esztergom Megyei Kirendeltség
  - Komárom-Esztergom Megyei Rendőr-főkapitányság
  - Kocsi Földtulajdonosok Vadásztársaság
  - Országos Erdészeti Egyesület
  - Magyar Természetvédők Szövetsége
  - Komáromi Vízitársulat

- Ányos Vince
- Csák Lajos
- Csatári László
- Dr. Galántai Pál
- Gombik Tamás Péter
- Györke Gábor
- Kovácsné Szöllősi Gabriella
- László Kálmán
- Maller Zsolt
- Ordacsi Miklós
- Patolcs Vince
- Schweighardt László János
- Sebestyén László
- Ströcker Károly
- Szabó Tamás
- Szűcs Tivadar
- Vas Lászlóné
- Zsombokné Barsi Zsuzsanna
- Barsi Pál
- Maller József
- Maller Józsefné
- Daróczi Miklós
- Cziráki János
- Cziráki Jánosné
- Vadász Ferencné
- Csonka Miklós Imre
- Juhász Miklós
- Juhász Miklósné

2. szakmai terepbejárás

a. **címzett:** helyben érintett hivatalok

- Komárom-Esztergom Megyei Kormányhivatal Építésügyi, Hatósági, Oktatási és Törvényességi felügyeleti Főosztály Építésügyi Osztály
- Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Soproni Hatósági Iroda
- Komárom-Esztergom Megyei Rendőr-főkapitányság Rendészeti Igazgatóság
- Komárom-Esztergom Megyei Kormányhivatal Földhivatali Főosztály
- Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal Komárom-Esztergom Megyei Kirendeltség
- Győr-Moson-Sopron Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály
- Pest Megyei Kormányhivatal Földművelésügyi és Erdőgazdálkodási Főosztály
- Komárom-Esztergom Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság
- Észak-dunántúli Vízügyi Igazgatóság
- Komárom-Esztergom Megyei Kormányhivatal Élelmiszerlánc-biztonsági és Földművelésügyi Főosztály Földművelésügyi Osztály (vadászat)
- Komárom-Esztergom Megyei Kormányhivatal Élelmiszerlánc-biztonsági és Földművelésügyi Főosztály Növény- és Talajvédelmi Osztály
- Komárom-Esztergom Megyei Kormányhivatal Tatai Járási Hivatal
- MME Komárom-Esztergom Megyei Helyi Csoport
- Országos Erdészeti Egyesület
- Nemzeti Agrárgazdasági Kamara

- Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Komárom-Esztergom Megyei Igazgatóság
- Komáromi Vízitársulat
- Kocsi Földtulajdonosok Vadásztársasága
- Kocs Község Önkormányzat
- Magyar Természetvédők Szövetsége (MTVSZ)

b. **résztevők száma:** 12 fő

c. **alátámasztó dokumentum:** jelenléti ív, emlékeztető (4. számú melléklet)

3. **gazdafórum:**

a. **címzett:** helyben érintett gazdálkodók:

- Ányos Vince
- Csák Lajos
- Csatári László
- Dr. Galántai Pál
- Gombik Tamás Péter
- Györke Gábor
- Kovácsné Szöllősi Gabriella
- László Kálmán
- Maller Zsolt
- Ordacsi Miklós
- Patolcs Vince
- Schweighardt László János
- Sebestyén László
- Ströcker Károly
- Szabó Tamás
- Szűcs Tivadar
- Vas Lászlóné
- Zsombokné Barsi Zsuzsanna
- Barsi Pál
- Maller József
- Maller Józsefné
- Daróczy Miklós
- Cziráki János
- Cziráki Jánosné
- Vadász Ferencné
- Csonka Miklós Imre
- Juhász Miklós
- Juhász Miklósné

b. **résztevők száma:** 15 fő

c. **alátámasztó dokumentum:** jelenléti ív, emlékeztető (5. számú melléklet)

4. **önkormányzati közélet**

a. **címzett:**

- Kocs Község Önkormányzata

b. **érintettek száma:** 1 hivatal

c. **alátámasztó dokumentum:** 1 db postai levél, 1 db igazolás (6. számú melléklet)

5. **véleményezési kérelem**

a. **címzett:**

- Komárom-Esztergom Megyei Kormányhivatal Építésügyi, Hatósági, Oktatási és Törvényességi felügyeleti Főosztály Építésügyi Osztály
- Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Soproni Hatósági Iroda
- Komárom-Esztergom Megyei Rendőr-főkapitányság Rendészeti Igazgatóság
- Komárom-Esztergom Megyei Kormányhivatal Földhivatali Főosztály
- Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal Komárom-Esztergom Megyei Kirendeltség
- Győr-Moson-Sopron Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály
- Pest Megyei Kormányhivatal Földművelésügyi és Erdőgazdálkodási Főosztály
- Komárom-Esztergom Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság
- Észak-dunántúli Vízügyi Igazgatóság
- Komárom-Esztergom Megyei Kormányhivatal Élelmiszerlánc-biztonsági és Földművelésügyi Főosztály Földművelésügyi Osztály (vadászat)
- Komárom-Esztergom Megyei Kormányhivatal Élelmiszerlánc-biztonsági és Földművelésügyi Főosztály Növény- és Talajvédelmi Osztály
- Komárom-Esztergom Megyei Kormányhivatal Tatai Járási Hivatal
- MME Komárom-Esztergom Megyei Helyi Csoport
- Országos Erdészeti Egyesület
- Nemzeti Agrárgazdasági Kamara
- Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Komárom-Esztergom Megyei Igazgatóság
- Komáromi Vízitársulat
- Kocsi Földtulajdonosok Vadásztársasága
- Kocs Község Önkormányzat
- Magyar Természetvédők Szövetsége (MTVSZ)

b. **beérkezett vélemények száma:**

c. **alátámasztó dokumentum:** kiküldött postai levelek és e-mailek

3.4.3. Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel

Véleményalkotó	Időpont	Vélemény	Beépült-e a tervbe - indoklás
Észak-dunántúli Vízügyi Igazgatóság	2015. október 26.	<u>Előzetesen:</u> a társulat kezelésében lévő vízfolyást a terület nem érint. A Kocs-Mocsai vízfolyás tulajdonosa Kocs község Önkormányzata	-
Komárom-Esztergom Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság	2015. október 13.	<u>Előzetesen:</u> hatósági, illetve szakhatósági jogkörrel nem rendelkeznek, észrevételt nem kívántak hozzáfűzni	-
Komárom-Esztergom Megyei Kormányhivatal Élelmiszerlánc-biztonsági és Földművelésügyi Főosztály Földművelésügyi Osztály	2015. november 5.	<u>Előzetesen:</u> megküldték a területre vonatkozó vadgazdálkodási üzemtervet. Észrevételükben elmondták, hogy a vaddisznó túlzott jelenléte a területre káros egyrészt a föld és növények túsása, másrészt az apróvad fészkek tönkretétele miatt. Ezért a hatóság növeli a lelövési tervszámot, illetve nem teljesítés esetén bírságot szab ki.	A javaslatok bekerültek a terv 2. fejezetébe.
Komárom-Esztergom Megyei Kormányhivatal Élelmiszerlánc-biztonsági és Földművelésügyi	2015. október 19.	<u>Előzetesen:</u> felhívták a figyelmet, hogy a Kocsi gyepek Natura 2000 terület a 43/2007 (VI.1.) FVM rendelet értelmében nitrátérzékeny. Ennek értelmében az	Az említett jogszabály bekerült a terv 3.3 fejezetébe.

Főosztály Növény-és talajvédelmi Osztály		évente kijuttatott nitrogén mennyisége nem haladhatja meg a 170 kg/ha értéket, és a maximális állatlétszám 15 ÁE/ha lehet.	
Komárom-Esztergom Megyei Rendőr-főkapitányság Rendészeti Igazgatóság	2015. október 21.	<u>Előzetesen:</u> nem befolyásolja a rendőrség ellenőrző tevékenységét, így javaslatot, észrevételt nem tettek..	-
Komáromi Vízitársulat	2016. január 12.	<u>Előzetesen:</u> a társulatot a megkeresésünk nem érinti.	-
Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal Komárom-Esztergom Megyei Kirendeltség	2015. október 28.	<u>Előzetesen:</u> a területet a MEPAR alapján nem tudták beazonosítani, így a fenntartási terv befolyásoló tényezői nem az MVH hatáskörébe tartoznak.	-
Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Komárom-Esztergom Megyei Igazgatóság	2015. október 22.	<u>Előzetesen:</u> a gazdákhöz a szervezetnek nincsen elérhetősége, ugyanakkor az egyeztetésekben szívesen részt vesznek.	-
Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság	2015. október 16.	<u>Előzetesen:</u> Felhívták a figyelmet a hírközlési építmények elhelyezéséről szóló jogszabályokra.	-
Magántulajdonosok	-	Előzetesen nem érkezett be vélemény.	-

12. táblázat: Beérkezett vélemények és azok tervbe építése